

El llegat testamentari del bisbe Gaspar Punter al bisbat de Tortosa

Mn. Josep ALANYÀ I ROIG

Arxiu Històric Diocesà de Tortosa

RESUM

Transcripció d'un document de l'Arxiu Històric Diocesà de Tortosa, amb el llegat testamentari que el bisbe Gaspar Punter (1590-1600) va deixar a totes les parròquies i institucions de caritat de la Diòcesi.

RESUMEN

Transcripción de un documento del Arxiu Històric Diocesà de Tortosa, con el legado testamentario que el obispo Gaspar Punter (1590-1600) dejó a todas las parroquias e instituciones de caridad de la Diócesis.

ABSTRACT

Transcription of a document from the Arxiu Diocesà de Tortosa, which contains the testamentary legacy left by bishop Gaspar Punter (1590-1600) to all the parishes and charities of the diocese.

Introducció

Entre el gran nombre de lligalls i documents de tota mena que encara hi ha a l'Arxiu Històric Diocesà de Tortosa per identificar, descriure i inventariar, he trobat recentment, fa cosa de tres mesos, el document que conté el llegat que el bisbe morellà Gaspar Punter i Barreda deixà per a totes les parròquies i institucions de caritat del bisbat tortosí, distribuïdor després de la seva mort esdevinguda el 13 de maig de 1600.

El document és un quadern manuscrit *in folio* de 308 x 215 mm, de 66 folis escrits a tinta de color marró, amb una caixa d'escriptura de 280 mm x 111 mm en el cos central dels folis i sengles marges de 52 mm, l'esquerre destinat a inscriure el nom dels benefactors del llegat, i el dret reservat per a la inscripció de les quantitats dineràries llegades, quantitats expressades sempre en números romans i les abreviacions de lliures, sous i diners. El quadern es troba en mal estat de conservació per causa de les humitats que el van afectar i la incúria secular a què ha estat sotmès, per la qual cosa ens ha arribat un terç dels primers folis –del foli 1r. al 4 v.–, dos terços del foli 5 r.v. i dos terços i mig dels folis 6 r. al 21 v. Als folis 22 r. al 59 v. els falten les puntes superior i inferior dretes amb pèrdua d'informació en els folis 22 r.-27 v., 29 r.-31 v., 36 r.-65 v. Als darrers folis conservats, del 61 r. al 65 v., els falta més d'un terç de llur part superior, amb pèrdua important d'informació, i falten totalment, arrencats del quadern, els folis 66 r.-75 r.

En el quadern es recullen les certificacions de totes les èpoques esteses pels benefactors del llegat, pels botiguers que havien venut al capítol alguna mercaderia en ocasió de la defunció del bisbe i pels professionals que d'alguna manera havien intervingut en la solemnitat funerària o en els actes previs a aquesta. Trobem botiguers de roba, sastres, adroguers, preveres, cantors, metges, cirurgians i escrivans entre els beneficiaris dels pagaments fets pels marmessors del testament. Els primers 19 documents recollits en el quadern en els folis 1 r.-7 v. estan redactats en llatí amb inclusió de text en català; la resta de documents, que són 249, recollits en el quadern en els folis 7 v.-65 v., estan redactats totalment en català. S'hi adverteixen cinc tipologies de lletra que corresponen a cinc escriptors diferents, dels quals coneixem la identitat perquè ells mateixos signen com a testimonis de les certificacions d'èpoques que redacten: Joan Dauder, Onofre Cabrera, Jeroni Verdejo, Arcàngel Guitart i Pere Giner.

El document té interès perquè dóna notícia detallada dels donatius de caritat del bisbe a la catedral i a les parròquies de la diòcesi amb la finali-

tat que els rectors i clergat d'elles celebressin misses en sufragi per la seva ànima; a les confraries, com a beneficiàries d'una part dels béns dineraris comptants del prelat; i a tots i cadascun dels hospitals de pobres i malalts de les ciutats, viles i llocs de la diòcesi com a almoina per al servei dels més necessitats. Té també interès per tal com ens ha deixat notícia dels notaris –clergues i laics–, que aleshores exercien dins el bisbat, així com també de rectors i vicaris de les parròquies, de batlles i jurats dels municipis i dels síndics que els representaven.

Document

fol 1 r. "Apoches [...] Rm. Sr. don Gaspar [...] Tortosa que se han pagat ha[...]"

fol. 2 r. 19 de maig de 1600. Pere Orta, prevere, comensal de la seu de Tortosa i administrador de la taula de misses de la catedral, reconeix als canonges Joan Sicart, doctor en Sagrada Escripura, prior major, i a Ferran Fivaller, mestre en Sagrada Teologia, marmessors i executors testamentaris del testament i llegat del bisbe Gaspar Punter, difunt, que ha rebut d'ells la quantitat de 34 lliures i 20 sous de moneda barcelonesa per totes les misses funerals celebrades a la seu de Tortosa i als cementiris de la ciutat el dia de l'òbit del bisbe. Signant: Gaspar Pau Pinyol, prevere i comensal de la seu. Testimonis: Francesc Dehona, mercader, i Jaume Pocurull, estudiant, de Tortosa.

fol. 2 v. Miquel Peris, prevere, beneficiat i bosser de la seu de Tortosa, confessa haver rebut [...] 9 sous de moneda barcelonesa, que va repartir i pagar en caritat de les misses i del solemne funeral celebrat el dia de la seva sepultura a la seu a tots els qui hi eren presents. Signant: Benet Ferrer. [...]

fol. 3 r. "Gasto de sepultura." [...] prevere, comensal de Sant Pere [...] reconeix haver rebut [...] 64 lliures i 6 sous moneda barcelonesa "pro expensis sepulturae" [...] Signant: Benet Ferrer. Testimonis: Pere Orta, comensal de la seu, i Llätzer Giner [...]

Drap per a les gramayes del dol. [...] "mercator ac botiguerius pannorum, civis Dertusae" [...] reconeix haver rebut 196 lliures i 8 sous moneda barcelonesa per preu de la roba per a les gramalles de dol del funeral del bisbe.

fol. 3 v. [...] Signant: Francesc Dehona. Testimonis: Gaspar Pau Pinyol, prevere, comensal de la seu, i Simeó Fuster, mercader, de Tortosa.

[...] "Antonius Michael [...], mercator ac botiguerius pannorum civitatis Dertusae", rep 38 lliures i 8 sous moneda barcelonesa, per drap de gramalles. Signant: Miquel Miró, canonge de la seu.¹

fol. 4 r. Drap per a les gramayes del dol. [...] "seu botiguerius pannorum" [...] rep 119 lliures i 14 sous per drap de gramalles. Signant: Simeó Fuster, mercader. [...]

Drap per a les gramayes del dol. [...] "mercator ac botiguerius pannorum civitatis Dertusae" [...] rep 92 lliures, 4 sous moneda barcelonesa. Signant: Francesc Dehona.

fol. 4 v. "Antonius Montserrat, mercator ac botiguerius pannorum, civis Dertusae", rep 99 lliures i 4 sous moneda barcelonesa per preu de la roba comprada a la seva botiga per a vestir 12 pobres que acompanyaren el cadàver del bisbe en el seu enterrament: "ad opus induendi duodecim pauperes qui cadaver dicti quondam domini episcopi in eius sepultura comitabantur singula funalia sive antorches deferentes, quos quidem duodecim pauperes dictus quondam episcopus [...] mandavit in eius ultimo testamento [...] scripto per discretum Josephum Baptistam Chivelli, notarium Dertusae, die octavo currentis mensis [mayi]

1. Al canonge Miquel Miró pertanyia l'exemplar de l'edició prínceps dels Costums de Tortosa, publicat l'any 1539, que he descobert a l'Arxiu Històric Diocesà. D'ell són també les nombroses notes marginals manuscrites i l'índex afegit.

[...] Sig+num mei Antonii Montserrat qui hec laudo, concedo et firmo. Testes huius rei sunt honores. Lazarus Pasqual et Simeon Fuster, mercatores dictae civitatis Dertusae."

fol. 5 r. "Dinar dels pobres y altres gastos. Sit omnibus notum quod ego, Petrus Orta, pbr., comensalis sedis Dertusae, gratis et fiat ut in precedenti usque hic, realiter numerando nonaginta et novem libras et quindecim solidos monetae barchinonensis: Et sunt, videlicet, triginta et octo librae et decem et novem solidi et duo denarii pro expensis factis in prandio dato pauperibus in presenti refectorio dictae sedis prout dictus dominus episcopus fieri ordinavit in eius ultimo testamento scripto per honor. et discretum Josephum Baptistam Chivelli, notarium Dertuse, die octavo currentis mensis [...] sexaginta libre, quindecim solidi [...] pro viginti funalibus sive antorches [...] ac aliis variis sumptibus sepulturae [...] concernentibus [...] Testes huius rei sunt [...] [Antonius] Montserrat [...] Matheus [Francisco, studens, dictae civitatis Dertuse.]

Mans del sastre que feu les gramayes. Sit omnibus notum quod [Petrus Montanyana], sartor civitatis Dertuse [...] et recognosco [...] quatuordecim libras monetae barchinonensis. Et sunt pro factura sive mans y bestrets de les gramayes per al dol e o soterrar del dit sr. bisbe. Sig+num Petri Montanyana... Testes huius rei sunt honor. Simeon Fuster, mercator, et Matheus Francisco, studens dictae civitatis Dertuse.

fol. 5 v. Die sabbati, XX° mensis Mayi, anno predicto MDC^o.

[...] Sit omnibus notum quod ego Antonius Soldrà, dormitorarius sedis dertusensis, gratis et scienter confiteor... [...] realiter numerando quatuor libras monetae barch. et sunt pro charitate dominorum canonicorum [...] fuerunt in sepultura dicti domini episcopi [...] et portarii dicte sedis... [...] Testes huius rei sunt venerabilis Gabriel [...] Matheus Miravall, subdiaconi [...]

fol. 6 r. "Quarta de la cera de la Segristia. ... Michael Sans, capellanus sacristie sedis Dertusae, gratis etc." reb 5 lliures, 10 sous, 4 diners moneda barcelonesa "pro quarta cere dicte sacristie debita ratione sepulture dicti domini episcopi et candelis offerorii et sancte crucis maioris prout continetur in quodam computo vobis super his tradito. Actum in civitate Dertuse, die vigesimo mensis mayi, anno a nativitate Domini MDC^o. Sig+num mei Michaelis Sans predicti, qui hec laudo, concedo et firmo. Testes: Petrus Franch, comensalis, et Antonius Soldrà, dormitorarius dicte sedis Dertuse."

Cantors de la capella. ... ego Joannes Josep[...] organista et magister capelle sedis Dertusae", rep 6 lliures moneda barcelonesa "et sunt pro [...] easdem inter cantores capelle [...] et officio missae de cos present [...]

fol. 6 v. Die veneris, XXVI dicti mensis et anni. [...] ...Dionysius Pons, pbr., in sede Dertusae beneficiatus, deserviens dominis canonicis dictae sedis in celebratione missarum", rep 3 lliures moneda barcelonesa, "et sunt pro caritate decem missarum per dictos ominos canonicos celebratarum pro anima dicti domini episcopi in die eius obitus et sepulture... Sig+num mei Dionysii Pons... Testes: Laurentius Vandellòs, pbr. curatus sedis, et honorabilis Franciscus Menguilla, mercator Dertuse.

"Die XXVII dicti mensis et anni. [...] ...Jacobus Ros, assaunator pellium, civis Dertuse, clavarius anno presenti Confratrie Beatae Virginis Marie de Rosario", rep 3 lls. moneda

barcelonesa "et sunt pro vera [...] per dictam confratriam in die sepulturae [...] Testes: [...] Paret, pbr., comensalis se[dis] et Joannes Andreu, giponerius Dertuse."

fol. 7 r. Die veneris VIII° mensis junii, anno predicto MDC^o. Salaris del testament y inventari. Sit omnibus notum quod ego, Josephus Baptista Chivelli, notarius civitatis Dertusae, gratis et scienter fiat ut in precedenti usque hic realiter numerando undecim libras monete barchinonensis mihi per vos dicto nomine debitas, videlicet quinque libras et decem solidos pro salario testamenti predicti quondam domini episcopi in posse meo firmati: et residuas libras et decem solidos pro salario inventarii per ipsum ante promotionem ad dictum episcopatum in posse meo firmatum, que omnia vobis in sui publica forma tradidi et liberavi... Sig+num mei Josephi Baptiste Chivelli. Testes: Petrus Orta, pbr. comensalis sedis Dertuse [...]

fol. 7 v. Die lunae, XVIII° mensis junii, anno predicto MDC^o. [...] ...Joannes Baptista Ferrer, notarius civitatis Dertuse et scriba negotiorum Rdae. Camerae Apostolicae in presenti civitate", rep 10 lliures moneda barcelonesa "et sunt pro salario quorundam instrumentorum per me receptorum et in publicam formam extractorum ad vestram instantiam iuxta computum per me vobis traditum, facta gratia de residuo... Sig+num mei Joannis Baptiste Ferrer... Testes: Venerabilis Petrus Orta, pbr., comensalis sedis, et Magnificus Paulus Cervera, legum doctor, civis Dertuse.

fol. 8 r. [...] ... "Hieronymus Valladolid, chirurgus civitatis Dertuse", rep 10 lirs. moneda barcelonesa, "et sunt pro salario seu laboribus [ad partem meam con]tingentes de haver ubert y embalsamat lo cos del dit sr. bisbe ans de sa sepultura, que no sentís ni llançàs [mala olor]. Sig+num mei H[ieronimus] Valladolid... Testes: Peltrus] Orta, pbr., comensalis sedis, et Andreas Vidal, scrip[tor] Dertuse.

fol. 8 r. Die sabbati, primo mensis julii anno predicto MDC^o. Treballs de obrir y embalsamar lo cos y altres. ... Petrus Oller, chirurgus civitatis Dertusae, rep "ex una parte decem libras monetae barc. et sunt pro salario seu laboribus ad partem meam contingentes de haver ubert y embalsamat lo cos del dit sr. bisbe ans de sa sepultura pera que no pudís ni llançàs mala olor: Et ex alia parte dedistis et solvistis mihi, ut supra, quinque libras di[ctae] monetae] pro laboribus per me sustentis [...] Palau se donà als pobres [...] contenints la sepultura del díft sr. bisbe... Sig+num mei Petri Oller... Testes: Magcus. Hieronymus Marcella et Gabriel Pinyana, mercatores dictae civitatis Dertuse.

fol. 8 v. Confraria dels çabaters. Die lune quinto mensis februaryi anno MDCI^o. Los honors. mestre Macià Tost, major de dies, i mestre Matheu Bover, çabaters, majordoms lo present any de la confraria de Sta. Creu, índichs y procuradors de la dita confraria com appar ab acte rebut per mossèn Christòfol Gil de Villoro, notari, a 3 del corrent, en dit nom fermaren àpoca als sors. Ferrando Fivaller y Hieronym Moliner, canonges marmessors del testament de la bona memòria del Sor. Bisbe don Gaspar Punter, presents, de trenta set lliures y deu sous moneda barcelonesa, rebudes de comptants in presentia notarii et testium y són en part y a bon compte de les L lliures que lo dit sor. bisbe ha llegat a la dita confraria en son últim testament... Testes: Magcus. Paulus Cervera, LL.D. et Aloisius Torres [...] faber civitatis [Dertuse].

fol. 9 r. Confraria de St. Sebastià. Los honors. mestre Salvador Ronsevalles, blanquer, Jaume Tegell, assaunador, y Matheu Riba, guanter, syndichs y procuradors de la Confraria de St. Sebastià de la present Ciutat de Tortosa, constituys ab acte rebut per lo discret Mossèn Pere Giner, notari de Tortosa, die tertio currentis mensis Februarii, en dit nom

fermaren àpoca als Sors. Ferrando Fivaller y Hierony Moliner, canonges marmessors del testament de la bona memòria del Sor. Bisbe don Gaspar Punter, presents de trenta set lliures y deu sous moneda barcelonesa, rebudes de contants in presentia notarii et testium y son en part a bon compte de les L lliures que lo dit Sor. Bisbe ha llegat a la dita Confraria... Testes: Magcus. Paulus Cervera, LL.D. et honor. Mathias Tost senior, cerdo, Dertuse cives.

Confraria de St. Pere. ...en Pere Valent, pescador, syndich y procurador de la Confraria de St. Pere dels pescadors, constituyt ab acte rebut per lo discret Mossèn Jaume Tora, notari de Tortosa, a III del corrent... ferma àpoca als señors Ferrando Fivaller y Hieronym Moliner, canonges marmessors del testament... presents de trenta lliures, deu sous moneda barcelonesa... y son en part a bon compte de les L lliures” *etc.* Testes: [...] Torà, notarius et [...] Dertuse.

fol. 9 v. [Confraria de St. Miquel] ...en Antonio Garcés, macip de ribera, mayordom, syndich y procurador de la Confraria de St. Miquel de la Ciutat de Tortosa, constituyt ab acte rebut per lo discret Mossèn Joan Batiste Oriol, notari de dita ciutat en dos del corrent... ferma àpoca als Sors..., canonges marmessors del testament... trenta y set lliures, deu sous moneda barcelonesa... y son en part y a bon compte de les L lliures, *etc.* Testes: Paulus Cervera, LL.D., et honor. Christoforus Noyes, boterius. cives Dertuse.

Hospital de Vinaròs. Lo honor. Francesch Aguilar, negociant de la pnt. Ciutat y procurador dels jurats de la Vila de Vinaròs... constituit ab acte rebut per lo discret Mn. Melchior Forcadell, notari de dita vila a XXVI del mes de Jener proppassat... ferma àpoca... 18 llrs. 15 s. [...] Testes: Franciscus Menguilla, mercator, et Joannes Lazarus Giner, studens, Dertuse.

fol. 10 r. Confraria dels teixidors. ... mestre Francesch Garcia y Andreu Goli, teixidors de lli, síndichs y procuradors de la Confraria de la Sma. Trinitat dels teixidors de la pnt. ciutat, constituyts ab acte rebut per lo discret Mn. Gregori Parent, notari de la dita ciutat a III del corrent... fermaren àpoca... de trenta set lliures, deu sous moneda barcelonesa... de les L lliures, *etc.* Testes: Magcus, Paulus Cervera, LL.D., et honors. Montserratus Socarrats, argenterius, cives Dertuse.

Confraria de St. Aloy dels argenters. Lo honor. Montserrat Socarrats, argenter, síndich i procurador de la Confraria de St. Aloy dels argenters de la pnt. Ciutat de Tortosa, constituit ab acte rebut per lo discret Mn. Jaume Tora, not. de Tortosa, die presenti, ferma àpoca... de 37 llrs. 10 s. ... de les L llrs. *etc.* Testes: Paulus Cervera, LL.D., et Jacobus Talarn, pitxerius [...]

fol. 10 v. [Confraria de St. Hieronym] ...mestre Miquel Peris, velluter, syndich y procurador de la Confraria de St. Hieronym dels velluters de la pnt. ciutat de Tortosa, constituit ab acte rebut per lo discret Mn. Pere Segura, not. de Tortosa, a III de febrer... ferma àpoca... de 37 llrs. 10 s. ... de les L llrs. *etc.* Testes: Paulus Cervera, LL.D. et honor. Petrus Oller, chirurgus Dertuse.

Confraria de St. Martí. ...mestre Miquel Pinyana, calsatèr, syndich...de la Confraria de St. Martí de la pnt. ciutat de Tortosa, constituit ab acte rebut per lo discret Mn. Pere Martí, notari de dita ciutat, lo dia present... ferma àpoca... de 37 llrs. 10 s. de les L llrs. *etc.* Testes: Paulus Cervera, LL. D., et Petrus Teyxidòr, hostalerius Dertuse.

fol. 11 r. Confraria de Sta. Marta. Lo honor Pere Teyxidor, ostaler, syndich... de la Confraria de Sta. Marta de la present ciutat de Tortosa, constituït ab acte rebut per lo discret Mn. Pere Martí, notari de Tortosa, a 3 del corrent... ferma àpoca de... 37 lls. 10 s. ...de les L lls. *etc.* Testes: Magcus. Paulus Cervera, LL.D., et Michael Pinyana, caligarius, cives Dertuse.

Confraria de Sta. Bàrbera. Los honors. mestre Miquel Forés, perayre, y mestre Joan Vilafranca, sombrerer, majordoms y syndichs de la Confraria de Sta. Bàrbera de la pnt. ciutat de Tortosa, constituïts ab acte rebut per lo discret Mn. Pere Giner, notari de la dita ciutat, a dos del corrent... fermaren àpoca... de 37 lls. 10 s. ...de les L lls. *etc.* Testes: Paulus Cervera, LL.D., et Antonius Garcés [macip de ribera] cives Dertuse.

fol. 11 v. [Confraria dels fusters] Los honors. mestre Jaume Arnau, obrer de vila y mestre Christòfol Noyes, boter, syndichs... de la Confraria de Nostra Señora dels fusters de la pnt. ciutat de Tortosa, constituïts ab acte rebut per lo discret Mn. Antonio Boser, notari de dita ciutat, a dos del corrent... fermaren àpoca... de 37 lls. 10 s. ...de les L lls. *etc.* Testes: Paulus Cervera, LL.D., et Franciscus Menguilla, mercator Dertuse.

Confraria de Sta. Magdalena. Los honors. Pere Joan Falcó, mercer, y Esteve Caravi, negociant, majordoms y sindichs y procuradors de la Confraria de Sta. Maria Magdalena de la pnt. ciutat de Tortosa, constituïts ab acte rebut per lo discret Mn. Pere Giner, not. de Tortosa, a quatre del corrent... fermaren àpoca... de 37 lls. 10 s. ...de les L lls. *etc.* Testes: Paulus Cervera, LL.D., et Petrus Oller, chirurgus Dertuse.

fol. 12 r. Confraria de St. Elm. Los honors. Luys March y Josep Pinyana, mariners, majordoms, sindichs y procuradors de la Confraria de St. Elm dels mariners de la dita ciutat, constituïts ab acte rebut per lo discret Mn. Pere Martí notari de la dita ciutat a 3 del corrent... fermaren àpoca... de 37 lls. 10 s. ...de les L lls. *etc.* Testes proxime dicti.

Confraria dels sastres. Los honors. mestre Pere Mallol, mestre Pau Granell, majordoms, mestre Miquel Ferrer y mestre Francesch Revull, sastres, syndichs y procuradors de la Confraria del Corpus dels sastres de la pnt. ciutat de Tortosa, constituïts ab acte rebut per lo discret Mn. Christòfol Gil de Villoro, notarius Dertuse, die III currentis mensis... fermaren àpoca... de 37 lls. 10 s. ...de les L lls. *etc.* Testes: Paulus Cervera, LL.D. et Mathias Tost senior, cerdo, [Dertuse cives.]

fol. 12 v. [Confraria dels ferrers] Los honors. mestre Gabriel Picart, majordom, mestre Aloy Torres, clavari, [syndichs y procuradors] de la confraria de St. Aloy dels ferrers de la pnt. ciutat de Tortosa, constituïts ab acte rebut per Mn. Gabriel Vallés, notari de Tortosa, a tres del corrent... fermaren àpoca... de 37 lls. 10 s. ...de les L lls., *etc.* Testes proxime dicti.

Confraria de Sta. Lucia. Los honors. en Gerald de la Mola y Francesch Julià, forners, majordoms de la confraria de Sta. Lussia dels forners de la pnt. ciutat de Tortosa, constituïts ab acte rebut per Mn. Gabriel Vallés, notari de Tortosa, a dos del corrent, fermaren àpoca... de 37 lls. 10 s. ...de les L lls. *etc.* Testes: Paulus Cervera, LL.D., et Petrus Oller, chirurgus Dertuse.

fol. 13 r. Confraria de St. Jaume. Los honors. en Jaume Forés y Jaume Solà, dos dels majordoms de la confraria o parrochia de St. Jaume de la pnt. ciutat de Tortosa, syndichs y procuradors de aquella, constituïts ab acte rebut per Mn. Gabriel Vallés, notari de la dita

ciutat, a IIII del corrent, fermaren àpoca... de 37 lls. 10 s. ...de les L lls. *etc.* Testes proxime dicti.

Hospital de Vilalba. Lo honor. en Juan Coll, dit del Pubill, vehí de Vilalba, procurador dels jurats de la dita vila, constituït ab acte rebut per Mo. Pere Coll, notari, a 2 del corren, ferma àpoca als dits señors canonges Fivaller y Moliner, marmessors del testament del dit Sor. bisbe, de XVIII lls. XV s., rebudes de contants y son en part y a bon compte del llegat de les vint y sinch lliures, que lo dit Sor. bisbe ha dexat al hospital de dita vila. Et ideo renunt. *etc.* Actum Dertuse, *etc.* Testes: Mgcus. Paulus Cervera, legum doctor, et Franciscus Minguilla, mercator Dertuse.

Medicines. Lo honor. Mo. Jaume Andreu, apothecari [de Tortosa,] ferma àpoca... de les XXVIII lls. 5 s. rebudes de contants [...] medicines que lo dit Sor. bisbe li devia [...] tot li paguen los dits Sors. marmessors [...] la condemnació a ells feta per lo Reverent Pare micer Rafel Castelló, Rector del Collegi de St. Domingo, jutge per a estes coses deputat per lo Sor. Nuntio de Sa Santetat, en poder de Mo. Batiste Chivelli, son escrivà a XXX del passat... Testes: Magcus. Paulus Cervera, legum doctor, et Petrus Oller, chirurgus Dertuse.

fol. 13 v. Roba de la botiga. Lo honor. Mo. Simeon Fuster, mercader de Tortosa, ferma àpoca als dits Sors. marmessors de XV lls. VI s. moneda barcelonesa... y son per drap que lo dit Sor. bisbe devia a sa botiga, la qua cantitat li paguen en virtut de sa condemnació. Testes proxime dicti.

Metge. Lo Magnífich mestre Nicolau Enveja, doctor en medicina, ferma àpoca als dits señors marmessors de tres lliures rebudes de contants y son per son salari de metge de la casa del Sor. bisbe, la qual cantitat li paguen en virtut de condenació. Testes proxime dicti.

Celler. Lo honor. mestre Guillem Pallarès, celler de la present ciutat, ferma àpoca als dits Sors. marmessors de XV lls. XVII s. rebudes de contants y son per lo que lo Sor. bisbe li devia de son offici de celler, la qual cantitat li paguen en virtut de condenació. Testes proxime dicti.

[...] Pere Oller, cirurgia, síndich y procurador [...] clero de la vila de Çorita, constituït ab acte rebut per Mo. Sebastià de Calvera, notari [...], lo primer del corrent [...] quinze lliures y tretze sous moneda barcelonesa... y son per obs de celebrar en la dita iglesia un aniversari perpetuo per lo dit Sor. bisbe en ella dexat, per lo qual sols havien de donar vint lliures valencianes per lo aniversari, mas ha doblat conforme a la voluntat del dit Sor. bisbe y ara sols sels donen les tres parts y promet en nom del clero que cada any perpetuament celebraran lo dit aniversari y voluntat del dit Sor. bisbe a 6 de juliol y que sempre y quant sels donarà lo compliment lo ajustaran a la propietat de aquell obligant per a daçò los bens del dit clero... Testes Magcus. Paulus Cervera, legum doctor, et Franciscus Minguilla, mercator Dertusae.

fol. 14 r. Aniversari de Palanques. Lo dit mestre Pere Oller, com a procurador de Mo. Juan Pino, regent de la cura de ànimes de la iglesia de Palanques, constituït ab acte rebut per Mo. Sebastià de Calvera, notari de dita vila, lo primer del corrent... ferma àpoca... de set lliures setze sous y sis diners moneda barcelonesa... y son per obs de celebrar en la dita església un aniversari perpetuo per lo dit Sor. bisbe en ella dexat, per lo qual sels havien de donar deu lliures valencianes y ara sols sels donen les tres parts. Testes proxime dicti.

Die martis VI mensis february anno predicto MDCL.

Hospital de la Cenia. Lo honor. y discret Mo. Nofre Dalmau, notari, procurador dels jurats de la vila de la Cenia, constituït ab acte rebut per Mo. Pau Roca, notari, a 28 de gener passat, ferma àpoca... de divuyt lliures y quinze sous... y son en part y a bon compte de les vint y sinch lliures que lo Sor. bisbe llega al hospital de dita vila... Testes Magcus. Paulus [Cervera, legum] doctor, et Franciscus [Menguilla, mer]cator Dertusae.

fol. 14 v. [...] Los venerables Mo. Agustí Coll, comensal, baciner del St. Sagrament, Mo. Pere Roselló, comensal, baciner de la lluminària, Mo. Rafel Esteve, beneficiat, baciner de les ànimes, Mo. Juan Rubiola, baciner del nom de Jhesús, Mo. Miquel Ferrer, beneficiat, baciner de Sta. Candia, Mo. Pere Rius, beneficiat, baciner de la obra y Mo. Guergori Ferrer, prevere, baciner del roser, fermaren àpoca als dits Sors. marmessors de un ducat quiscú que lo dit Sor. bisbe ha llegat en son testament a cada hu dels dits bacins... Testes proxime dicti.

Confraria de Sta. Anna. Mestre Miquel Rullo major y mestre Lluís Pino, torner, majordoms lo any present de la confraria de Sta. Anna, constituïts ab acte rebut per Mo. Gabriel Vallés, notari, lo dia present, fermaren àpoca... de 37 lls. y mitges... y son en part y a bon compte de les sinquanta lliures per lo dit Sor. bisbe en son testament llegades a la dita confraria... Testes: Vener. Mathias Duran et Bartholomeus Giner, presbiteri, in sede dertusensi beneficiati.

Confraria del Temple. Mestre Guillem Martí, sperdenyer, sindich de la confraria del Temple, constituït ab acte rebut per Mo. Juna Batiste Oriol, notari, a quatre de febrer, fermaren àpoca... de 37 lls. y mitges ...de les sinquanta lliures per lo dit Sor. bisbe en son testament llegades a la dita confraria... Testes: Magcus. Paulus Cervera, legum doctor, et Franciscus Menguilla, mercator Dertuse.

fol. 15 r. Hospital del Pinell. Lo honor. Esteve Nicolau Amposta, vehí de la vila del Pinell, procurador dels jurats de aquella, constituït ab acte rebut per Mo. Miquel Serres, rector y notari de la dita vila, a quatre del corrent, ferma àpoca... de divuyt lliures y quinze sous... y son en part a bon compte de les vint y sinch lliures que lo dit Sor. bisbe llega al hospital de dita vila.

Aniversari del Pinell. Lo dit Esteve Nicolau Amposta com a sindich y procurador del rector y clero de la vila del Pinell, constituït ab acte rebut per Mo. Miquel Serres, rector y notari, a quatre del corrent, fermà àpoca... de quinze lliures... y son per la perpetuació de un aniversari dextat per lo dit Sor. bisbe en la dita esglesia per lo qual sels devien vint lliures y ara sols sels donen les tres parts. Testes proxime dicti.

Sindichs de la Estació de Tortosa. Los venerables Mo. Llorens vandellòs, curat, Mo. Pau Dalmau, comensal, y Mo. Pere Rovira, beneficiat, sindichs lo any present del clero de la stació de Tortosa, fermaren àpoca... de setanta y sinch lliures moneda barcelonesa... y son en part y a bon compte de les cent lliures que lo Sor. bisbe en son testament ha llegat a la dita stació. Testes proxime dicti.

Fundació de les dobbles. Lo molt Reverent Capítol de la Seu de [Tortosa] ferma àpoca als dits Sors. marmessors de set[centes cinquant]a lliures moneda barcelonesa, rebudes de [contants] y son per la perpetuació de les dos dobles [...] la semmana santa y l'altra pera la

octava del Corpus per lo dit Sor. bisbe dexades en son testament, per a la fundació de les quals heren menester mil lliures y ara sols sels paguen les tres parts... Testes: Antonius Soldrà, dormitorarius, et Franciscus Menguilla, mercator Dertuse.

fol. 15 v. Fundació dels aniversaris de la Seu. Lo dit molt Reverent Capítol de la Seu de Tortosa ferma àpoca als dits sors. marmessors de set centes sexanta sinch lliures rebudes de contants y son per la perpetuació de dos aniversaris de la charitat major doblada per lo dit Sor. bisbe deixats en son testament pera la fundació dels quals heren menester mil y vint lliures y ara sols sels dona les tres parts... Testes proxime dicti.

Nota: Essent idèntica la formula registral en totes les inscripcions d'èpoques que recull el quadern i en benefici d'una major brevetat, a partir d'aquí em limitaré a recollir solament les dades pròpies i originals de cada deixa.

Aniversari de Catí. Martí Verdú, pagès de Catí, síndic del rector i clergat de Catí, amb acte rebut pel notari Melchior Sales el 4 de febrer de 1601, signa àpoca de 9 lls. 7 s. 9 d. per obs de celebrar en dita esglesia un aniversari per l'ànima del Sor. bisbe Punter. Testes: Mathias Duran, pbr. in sede beneficiatus, et Paulus Fonoll, libraterius Dertuse.

fol. 16 r. Hospital de Catí. Martí Verdú, procurador dels jurats de Catí, signa àpoca de 18 lls. 15 s., part de les 25 lls. llegades pel bisbe. Testimonis: els anteriors.

Hospital del Ginestar. Mn. Martí Msetre, prevere, beneficiat de la seu de Tortosa, procurador dels jurats del Ginestar, constituït amb acte rebut pel notari Tomàs Miró el 4 de febrer de 1601, signa àpoca de 18 lls. 15 s. de les 25 lls, deixades pel bisbe. Testes: Magcus. Paulus Cervera et Franciscus Menguilla, mercator Dertuse.

fol. 16 v. Die dominico XI mensis februarii anno predicto MDCl.

Lo honor en Juan Cugat, baciner de Montserrat, Juan Fort, baciner de la Font de la Salut, y Miquel Fabra, baciner del Coll del Alma, que acapten en la present església fermaren àpoca de 3 ducats, ço és un ducat quiscú, que lo dit Sor. bisbe llegà a cada hu de sos bacins en son testament. Testes: Gabriel Vidal et Michael Vidal, frates, civitatis Dertuse.

Die lunae duodecimo mensis februarii anno predicto MDCl.

Hospital de Orta. Mn. Miquel Ferrer, prevere, beneficiat en la seu de Tortosa, procurador dels jurats d'Orta, constituït amb acte rebut pel notari Joan Claresvalls, el 8 de febrer de 1601, signa àpoca de 37 lls. i mitja, part de les 50 lls. llegades pel bisbe a l'hospital d'Orta. Testes: Mag. Paulus Cervera, legum doctor, et Franciscus Minguilla, mercator Dertuse.

Die martis decimo tertio dictorum mesis et anni.

Hospital de la Fatarella. Mn. Pere Rius, prevere, beneficiat en la seu de Tortosa, procurador dels jurats de la Fatarella, constituït amb acte rebut per Mn. Miquel Boeso, rector i notari de dit lloc, el 10 de febrer de 1601, signa àpoca de 18 lls, 15 s., part de les 25 lls. llegades pel bisbe a l'hospital de la Fatarella. Testes: Franciscus Menguilla, mercator civitatis Dertuse, et Matheus Montlleó, vicinus dicte ville de la Fatarella.

fol. 17 r. Hospital de Cherta. "Pere Vidal i Pere Ravanals, jurats de la vila de Cherta", signen àpoca de 18 lls. 15 s., part de les 25 lls. llegades pel bisbe a l'hospital de la vila. Testes: Paulus Cervera, legum doctor, et Franciscus Menguilla, mercator Dertuse.

Hospital del Boixar. "Lo Pare Fra Antoni Miralles, monje del monestir de Benifaçà, procurador dels jurats de la vila del Boixar, constituït ab acte rebut per Mo. Melchior Roda, notari, a dos del corrent mes", signa àpoca de 18 lls. 15 s. part del llegat del bisbe a dita vila. Testes: Franciscus Minguilla, mercator Dertusae, et Joannes Dauder, studens.

Aniversari del Boixar. "Lo dit Pare fra Miralles, com a procurador del rector del lloch del Boixar" signa àpoca de 7 lls. 16 s. "y son per celebrar en dita església un aniversari perpetu per lo dit Sor. bisbe..., per al qual sels havien de donar 10 lliures valencianes i ara sols els donen tres parts... Testes proxime dicti.

fol. 17 v. Aniversari de Cherta. "Mo. Jaume Revull, rector, y Mo. Jaume Sunyer, beneficiat, preveres de la vila de Cherta representant lo clero de aquella fermaren àpoca... de quaranta y sinch lliures... y son per la perpetuació del aniversari en dita església dextat per lo Sor. bisbe, per lo qual se devien per la doblada caritat sexanta lliures y ara sols sels en donen les tres parts y prometen que celebraran perpetuament dit aniversari... Testes: Reverendus Ludovicus Soler, rector de Tivenys, et Joannes Dauder, studens.

Confraria de St. Antoni. "En Miquel Cugat y en Juan Andreu, majordoms lo any pnt. de la confraria del gloriós St. Antoni de la pnt. ciutat...com a sindichs y procuradors de la dita confraria com consta ab acte rebut per Mo. Joseph Martí, notari..." signen àpoca de 37 lls. 10 s., part de les 50 lls. deyxades per lo dit Sor. bisbe..." Testes: Magcus. Paulus Cervera, L.D., et Onofrius Dalmau, notarius, cives Dertuse.

fol. 18 r. Die jovis decimo quinto mensis februarii anno predicto.

Aniversari de la Fatarella. "Lo venerable Mo. Pere Rius, prevere, beneficiat en la seu, sindich procurador del rector y clero de la vila de la Fatarella, constituït ab acte rebut per Mo. Miquel Boeso, rector y notari, a deu del corrent mes de febrer", signa àpoca de 30 lls. "y son per la perpetuació del aniversari dextat per lo Sor, bisbe en dita iglesia y promet en nom del clero que perpetuament lo celebraran y per quant se li devien per dit aniversari quoranta lliures per la caritat doblada y no sels ne paguen sino trenta, promet que smepe y quant sels donarà la resta la assignaran a la propietat dl dit aniversari. Testes: Franciscus Menguilla, mercator Dertuse, et Joannes Dauder, studens."

Aniversari del Ginestar. "Lo venerable Mo. pere Roselló, prevere, beneficiat en la seu, procurador de Mo. Llorens Montagut, prior del Ginestar, constituït ab acte rebut per Mo. Romeu Miró, notari, a quatre del corrent", signa àpoca de 7 lls. i mitja per la perpetuació de l'aniversari llegat pel bisbe a l'església del Ginestar, de les 10 lls. per la caritat doblada que se li devien. Testimonis: els anteriors.

fol. 18 v. Hospital de Borriol. "Lo molt Magnífich Miquel Sortor, ardiaca de Borriol, com a procurador dels jurats de dita vila, constituït ab acte rebut per Moss. Francesch Joan Bou, notari, a 31 de jener passat" signa àpoca de 18 lls. 15 s., part de les 25 lls, deixades a l'hospital de dita vila. Testes: Joannes Parent, comensalis sedis, et Franciscus Menguilla, mercator Dertusae.

Aniversari de Borriol. "Lo dit Ardiaca de Borriol com a procurador de Mo. Matheu Balle, rector de Borriol...", signa època de 15 lls. 13 s. per a la perpetuació de l'aniversari deixat a dita església pel bisbe Punter, part de les 20 lls. llegades pel bisbe. Testimonis: els anteriors.

fol. 19 r. Hospital de Castelló. "Lo dir Sor. Ardiaca de Borriol, com a procurador dels jurats de la vila de Castelló, constituït ab acte rebut per Mo. Bartomeu Moliner, notari, a 29 del passat", signa època de 37 lls. 10 s., part de les 50 lls, deixades pel bisbe a l'hospital. Testes proxime dicti Parent et Menguilla.

Aniversari de Castelló. "Lo dit Sor. Ardiacha de Borriol, com a sindich del clero de la vila de Castelló, constituït ab acte rebut per Mo. Jaume Giner, notari, lo primer del corrent", signa època de 109 lls. 11 s. i 6 d. per la celebració d'un aniversari pel bisbe Punter, tres parts de les 140 lls valencianes que hom els deu. Testimonis: els anteriors.

Hospital de Chert. "Lo dit Sor. Ardiaca de Borriol, com a procurador dels jurats de la vila de Chert, constituït ab acte rebut per Mo. Francesch de Ferreres, notari, a 28 del passat", signa època de 18 lls. 15 s., part de les 25 lls, deixades pel bisbe a l'hospital de dita vila.

fol. 19 v. Aniversari de Chert. "Lo dit Sor. Ardiaca de Borriol, com a sindich del clero de la vila de Chert..." signa època de 7 lls. 16 s. i 6 d. per la perpetuació de l'aniversari deixat a la dita església pel bisbe Punter, part de les 10 lliures valencianes que hom els devia. Testimonis: els anteriors.

Hospital de Cabanes. L'ardiac de Borriol, "com a procurador dels jurats de la vila de Cabanes, constituït ab acte rebut per Nicolau Alfagen, notari, a 6 del passat" signa època de 37 lls. 10 s., part de les 50 lls. llegades pel bisbe a dit hospital. Testimonis: els anteriors.

Aniversari de Cabanes. L'ardiac de Borriol, com a síndic del clergat de Cabanes, signa època de 18 lls. 15 s. i 7 d., part de les 24 lliures valencianes que hom els devia per a la perpetuació d'un aniversari deixat pel bisbe Punter. Testimonis: els anteriors.

fol. 20 r. Hospital de Borriana. L'ardiac de Borriol, procurador dels jurats de Borriana, "constituït ab acte rebut per Mo. Miquel Climent, notari, a 28 del passat" signa època de 18 lls. 15 s., part de les 25 lliures valencianes llegades pel bisbe per a dit hospital. Testimonis: els anteriors.

Aniversari de Borriana. L'ardiac de Borriol, com a síndic del clergat de Borriana, signa època de 23 lls. 9 s. i 6 d. per la perpetuació d'un aniversari deixat a dita església pel bisbe, part de les 30 lliures valencianes llegades per ell. Testimonis: els anteriors.

Hospital de Vilareal. L'ardiac de Borriol, "com a procurador dels jurats de Vila real, constituït ab acte rebut per Juan Geroni Jordà, notari, lo primer del corrent" signa època de 30 lls, part de les 40 lls. deixades pel bisbe a dit hospital. Testimonis: els anteriors.

fol. 20 v. Aniversari de Vilareal. L'ardiac de Borriol "com a síndic el clero de dita vila, constituït ab acte rebut per Miquel Rocafort, notari, a 2 del passat" signa època de 32 lls. 17 s. 5 diners moneda barcelonesa.

Hospital de Cervera. L'ardiaca de Borriol, procurador dels jurats de la vila de Cervera, constituït ab acte rebut per Gaspar Cardona, notari, a 28 del passat, signa època de 18 lls. s s. 5 diners.

Aniversari de Cervera. id. 17 lls. 4 s. 4 d.

fol. 21 r. Hospital de la Serra de Galceran. id. síndic dels jurats... ab acte rebut per Mn. Juan Polo, not. al primer del corrent, signa època de 18 lls. 15 s.

Aniversari de la Serra de Galceran. id. síndic del clero de dita vila... ab acte rebut a dos del corrent signa època de 31 lls. 6 s. 1 d.

Hospital d'Alcalà. id. ab acte rebut per Juan Assenci Colom, not. a 7 del corrent signa època de 18 lls. 15 s.

Aniversari d'Alcalà. id. ab acte rebut per Mn. Juan Batiste Cosidó, not. ... 18 lls. 15 s. 7 d.

fol. 21 v. Hospital de la Mata. id. ab acte rebut per Domingo Membrado, not. a 26 del passat, signa època de 18 lls. 15 sous.

Aniversari de la Mata. id. ab acte rebut per Mn. Xtòfol Segarra, not. a 26 del passat. 15 lls. 13 s.

Aniversari de les Coves. id. ab acte rebut per Juan Guerau, not. a 26 del passat, 23 lls. 9 s. 6 d.

fol. 22 r. Hospital de les Coves. id. ab acte rebut per Juan Guerau, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Mascarell. L'ardiaca de Borriol com a procurador de Mn. Francesch Roca, rector de Mascarell... ab acte rebut per Barthomeu Martí, not. a 31 del passat... 15 lls. 13 s.

Aniversari de la Vall d'Uxó. L'ardiaca de Borriol com a procurador de Mn. Pere Montiel, rector de la Vall d'Uxó... ab acte rebut per Mn. Francesch Miquel Bonet, not. 7 lls. 16 s. 6 d.

fol. 22 v. Hospital d'Almenara. id. ab acte rebut per Mn. Miquel Bonet, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari d'Almenara. id. ab acte rebut per Mn. Miquel Bonet, not. 23 lls. 9 s. 6 d.

Aniversari de Torreblanca. id. com a procurador de Mn. Ambròs ballester, Rector de Torreblanca, id. ab acte rebut per Mn. Juan Assenci Colom, not. 4 lls. 13 s. 10 d.

fol. 23 r. Hospital de Torreblanca. id. ab acte rebut per Mn. Juan Assenci, not. 18 lls. 15 s.

Hospital de Peníscola. id. ab acte rebut per Mn. Pere Martí, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Peníscola. id. ab acte rebut per Mn. Agustí Anyó, not. 21 lls. 18 s. 3 d.

fol. 23 v. Aniversari de les Useres. id. ab acte rebut per Juan Polo, not. 15 lls. 13 s.

Hospital de les Useres. íd. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Chodos. íd. 7 lls. 15 s. 6 d.

fol. 24 r. Aniversari de Vinaròs. íd. ab acte rebut per Xtòfol Lledesma, not. 15 lls. 13 s.

Estació de Sant Matheu. íd. ab acte rebut per Mn. Berthomeu Serra, pvre. i notari, a 27 del passat. 75 lls.

Hospital de Benicarló. (...) ab acte rebut per Mn. Pere Juan Palau, not. 18 lls. 15 s.

fol. 24 v. Aniversari de Benicarló. íd. 39 lls. 2 s. 6 d.

Hospital de la Font de la Salut. (...) "com a procurador del Prior y majordom de Nra. Sra. de la Font de la Salut, administradors del Hospital de aquella, constituït ab acte rebut per Mn. Valentí Roig, not.", 18 lls. 15 s.

Aniv. de Trayguera. (...) ab acte rebut per Mn. Joseph Ferrer, not. 21 lls. 2 s. 7 d.

fol. 25 r. Hospital de Canet. (...) ab acte rebut per Mn. Gaspar Ponç, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Canet. íd. 31 lls., 6 s. 1 d.

Hospital de Càlig. (...) ab acte rebut per Mn. Joan prunyonosa, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Orpesa. (...) ab acte rebut per Nicolau Alfageri, not. 7 lls., 16 s. 6 d.

fol. 25 v. Hospital de Orpesa. (...) ab acte rebut per Mn. Pau Cabanilles, not. 18 lls. 15 s.

Hospital de Vilafamés. (...) ab acte rebut per Lluís Juan Gasset, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Vilafamés. íd. 71 lls. 10 s. 3 d.

fol. 26 r. Aniversari d'Almenara. (...) ab acte rebut per Cristòfol Beltran, not. 15 lls. 13 s.

Hospital de Almenara. íd. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Mancofa. (...) com a procurador de Mn. Vicent Tonda, Rector de Moncofa, constituït ab acte rebut per Mn. Berthomeu Martí, not. 15 lls. 13 s.

fol. 26 v. Hospital de Nules. (...) ab acte rebut per Mn. Berthomeu Martí, not. 30 lls.

Aniversari de Nules. íd. 46 lls. 19 s. 2 d.

fol. 27 r. Aniversari de Albocàçer. (...) ab acte rebut per Miquel Vilarroja, not. 15 lls. 13 s.

Hospital de Albocàçer. (...) ab acte rebut per Mn. Juan Llorens Galí, not. 8 lls. 15 s.

Hospital de Sant Matheu. (...) ab acte rebut per Mn. Merchor Figuerola, not. 18 lls. 15 s.

fol. 27 v. Aniversari de Teviça. (...) ab acte rebut per Mn. Matheu Bru, pvre. i not. 15 lls.

Aniversari de la Jana. (...) ab acte rebut per Mn. Miquel Hieroni Balaguer, not. 18 lls. 15 s. 7 d.

Hospital de la Jana. íd. 18 lls. 15 s.

fol. 28 r. Hospital de la Alcora. (...) ab acte rebut per Mn. Jaume Juan Ivanyes, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de la Alcora. íd. 25 lls. 10 d.

Aniversari de Erbés Jusans. (...) ab acte rebut per Mn. Berthomeu Sebastià, not. 7 lls. 16 s. 6 d.

fol. 28 v. Hospital de Erbés Jusans. íd. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Erbés Sobirans. íd. 7 lls. 16 s. 6 d.

fol. 29 r. Aniversari de Castell de Cabres. íd. 7 lls. 16 s. 6 d.

Hospital de Castell de Cabres. íd. 18 lls. 15 s.

Aniversari de La Pobbla de Alcoleja. íd. 7 lls. 16 s. 6 d.

fol. 29 v. [Hermites de Vallivana, Salvatoria, Castellfort i la Balma. Lo dit Sor. Ardiaca de Borriol com a procurador de Mo. Gaspar Pedro y Sebastian Joseph Sabater i Agustí Amella, jurats de la vila de Morella constituït ab acte rebut per Hieroni Sanchis, not. a 28 del passat mes de jener, en dit nom fermà àpoca als dits señors marmessors de sis centes lliures moneda barcelonesa rebudes de contants etc. y són en part i a bon compte de aquelles vuyt centes lliures que lo dit señor bisbe en son testament llegà a les hermites o iglésies de Vallivana, Salvatoria, Castellfort y la Balma a rahó de dos centes lliures per quiscuna y volgué se donassen als dits jurats per als effectes en lo llegat sobre assò fet en dit testament contenguts (...) Testes: Venerabilis Joannes Parent, Comensalis Sedis Dertusae, et honor. Franciscus Minguilla, mercator Dertusae.

Hospital de Morella. íd. 75 lls.

fol. 30 r. Hospital de Onda. (...) ab acte rebut per Mn. Jaume Escutia, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Chilches. (...) ab acte rebut per Mn. Francesch Miquel Benet, not. 21 lls. 18 s. 3 d.

fol. 30 v. Hospital de Chilches. (...) ab acte rebut per Barthomeu de Mesta y Serra, not. 18 lls. 15 s.

Salari de acte. Pere Puigvert, notari... ferma àpoca als dits señors marmessors de 11 lls. 5 s. moneda barcelonesa, rebudes de contants per les quals se li paguen en virtut de condemnació feta dits señors marmessors per lo Pare Rector del Col·legi de St. Domingo, jutge deputat per lo señor Nuncio a acompliment de 18 lls. 15 s. que lo Sor. Bisbe li devia per

lo salari del acte de la possessió del bisbat per quant a ell dit Puigvert devia al dit Sor. Bisbe sinch lliures per les rahons en dita condemnació contengudes. Testes Joannes Dauder, studens, et Franciscus Bas, studens.

fol. 31 r. Aniversari de Mora. Die veneris decimo sexto mensis february anno predicto. Lo honorable Antoni Juan Cerdà, vehí de la vila de Mora, com a procurador y síncich del Prior y clero de Mora constituït ab acte rebut per lo vener. Mo. Antoni Hieroni Bages, prior de la Iglesia de Mora y not. ferma àpoca als dits señors marmessors de 15 lls. per la perpetuació de un aniversari dextat per lo Sor. Bisbe en dita Iglesia... Testes vener. Mo. Petrus, presbiter, et Franciscus Minguilla, mercator Dertuse.

Hospital de Mora. (...) ab acte rebut per lo vener. en Antoni Hieroni Bages, pvre. y not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Tivenys. Lo vener. Mo. Lluís Soler, Rector de Tivenys, ferma àpoca de 25 lls. 10 s. Testes Franciscus Minguilla, mercator, et Joannes Dauder, studens, Dertuse.

fol. 31 v. Die decimo nono february 1601. Hospital de La Palma. Lo honorable Mo. Visent Macip, prevere de la vila de Cabacés, com a procurador dels jurats de la vila de La Palma, rebut per lo vener. Mo. Jaume Amorós, rector de dita vila y notari della, a 2 del mes de febrer, ferma àpoca als dits señors marmessors de 18 lls. 15 s.

Aniversari de La Palma. íd. 7 lls. 10 s.

Hospital de Cabacés. Mo. Visent Macip, com a procurador dels jurats de la vila de Cabacés, constituït ab acte rebut per lo vener. Mo. Pere Macip, prevere y rector de dita vila y not. a 12 de febrer corrent, ferma àpoca... de 18 lls. 15 s.

fol. 32 r. Aniversari de Cabacés(...) ab acte rebut per lo vener. Pere Ganriel Gisbert, pvre. i not. 15 lls.

Aniversari de Sant Jaume de Tortosa. Lo Rvnd. Mo. Nofre Andreu, Rector y Mo. Pere Jordi y Mo. Macià Duran, preveres representants lo clero de la Iglesia Parrochial de Sant Jaume fermaren àpoca... de 11 lls. 5 s.

fol. 32 v. Hospital de Corbera. Vigesimo february 1601. Lo honor. Barthomeu Clua com a procurador dels jurats de la vila de Corbera, constituït ab acte rebut per lo vener. Mo. Pere Clua, pvre. y not. fermà àpoca de 18 lls. 15 s.

Aniversari de Orta. Lo vener. Mo. Miquel Ferrer, pvre. beneficiat en la Seu de Tortosa, com a síncich y procurador del clero de la vila de Orta constituït ab acte rebut per Mo. Juan Claresvalls, not. a 8 del corrent, fermà àpoca de 15 lls.

fol. 33 r. Hospital de Bathea. Die mercurii vigesimo primo mensis february anno predicto. Lo vener. Mo. Onofre Seguer, prevere de Bathea, com a procurador dels jurats de dita Vila de Batea constituït ab acte rebut per Mo. Vicent Cathalà, not. a 17 del corrent, fermà àpoca als dits señors marmessors de 18 lls. 15 s. moneda barcelonesa, rebudes de contants, les quals son en part y a bon compte de les vint y sinc lliures que lo dit Sor. Bisbe llega al hospital de dita vila. Testes Franciscus Minguilla, mercator Dertuse, et Joannes Dauder, scriptor.

Aniversari de Bathea. Lo sobre dit Mo. Onofre Seguer com a síndich y procurador del clero de la vila de Batea constituït ab acte rebut per Vicent Cathalà, not. a 16 del corrent, fermà àpoca als dits señors marmessors de 30 lls. moneda barcelonesa rebudes de contants y son per la perpetuació de un aniversari llegat per lo Sor. Bisbe Punter en dita Iglesia, per la perpetuació del qual sels havien de donar 40 lls. y ara sols sels ne donen les tres parts y promet en dit nom que sempre y quant sels donarà la resta la ajudaran a la propietat. Fiat in forma obligatio celebrandi. Testes idem.

Hospital de Teviça. Lo vener. Mo. Martí Moyano, Rector de Teviça, com a procurador dels jurats (...) constituït ab acte rebut per Miquel Boteller, not. 18 lls. 15 s.

fol. 33 v. Hospital de Carcia. Lo vener. Mo. Francesch Pahús, pvre. com a procurador dels jurats... ab acte rebut per Mo. Juan Martre, pvre. y not. 18 lls. 15 s. Testes Onofrius Dalmau, not. et Franciscus Minguilla, mercator Dertuse.

Aniversari de la Pobbla de Massaluca. Die Jovis vigesimo secundo mensis februaryi anno predicto. Lo vener. Mo. Pere Rius, pvre. beneficiat en la Seu de la pnt. ciutat de Tortosa, com a procurador del clero de la Pobla de Masaluca constituït ab acte rebut per lo vener. Mo. Michel Gisbert, rector y not. 9 lls. Testes Mo. Jaume Torà, not. de Tortosa et Grabiell Tarragó, pvre. de Vilalba.

fol. 34 r. Hospital de la Pobbla. íd. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Vallibona. Lo honor. Jaume Benet, vehí de Vallibona, com a procurador del clero de la vila de Vallibona, constituït ab acte rebut per March Antoni Barceló, not. 7 lls. 16 s. 6 d. Testes vener. Petrus Rius, pbr. et Anthonius Sifre, vicinus Traygarie.

Hospital de Atzaneta. Lo honor. Mo. Grabiell Vallés, not. de la pnt. ciutat de Tortosa com a procurador dels jurats de la vila de Atzaneta constituït ab acte rebut per Baltazar de Adorriaga, not. 18 lls. 15 s. Testes Guillerms Pallarés, cellerius Dertuse, et Antonius Sifre predictus.

fol. 34 v. Salaris de actes. Mosén Joseph Torner, not. fermà a`poca als dits señors marmessors de 13 lls. 15 s. moneda barcelonesa rebudes de contants y son per salaris de actes del arrendament que lo dit Sor. Bisbe li devia, la qual cantitat li paguen en virtut de condemnació feta a dits Sors. marmessors per lo Pare Rector del Col·legi, jutge deputat per lo Sor. nuncio ab acte rebut per Mo. Batiste Chivelli, not. a 14 del corrent. Testes vener. Petrus Rius, pbiter. beneficiatus et discretus Josephus Baptista Chivelli, not. Dertuse.

Die veneris vigesimo tertio. Aniversari de Caseres. Lo honor. Berthomeu Camps, vehí de Caseres, com a síndich y procurador del clero constituït ab acte rebut per Mo. Onofre Lleyda, rector y not. de dita vila, 7 lls. Testes Franciscus Minguilla, mercator, et Jacobus Joannes Leonart, argenterius Dertuse.

fol. 35 r. Hospital de Caseres. íd. 18 lls. 15 s.

Hospital de Culla. Lo honor. Antoni Roig, vehí de la vila de Culla, com a procurador dels jurats de dita vila constituït ab acte rebut per jaume bertran, not. 18 lls. 15 s. Testes Michael Martí et Franciscus Minguilla, mercator Dertuse.

Aniversari de Sant Matheu. Lo molt Rnt. Sor. Miquel Sortor, Ardiaca de Borriol, com a síndich y procurador del clero de la vila de Sant Matheu constituït ab acte rebut per Mo. Juan Geroni Guerau, not. 31 lls. 6 s. Testes Franciscus Minguilla, mercator, et Joannes Dauder, scriptor Dertuse.

fol. 35 v. Hospital de Benaçal. (...) ab acte rebut per Gratià Salvador, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Benaçal. íd. 10 lls. 19 s. 1 d.

fol. 36 r. Hospital de Trayguera. (...) ab acte rebut per Visent Roig, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Culla. (...) ab acte rebut per Joan Bertran, not. 7 lls. 15 s. 6 d.

Aniversari de la Torre de Besora. (...) ab acte rebut per lo sobredit Jaume Bertran, not. 7 lls. 16 s. 6 d.

fol. 36 v. Sant Miquel de Morella. (...) com a procurador del vicari y bazine de la parrochial de Sant Miquel de Morella constituït ab acte rebut per Juan Santalínia, als. Castellano, not. 75 lls.

Hospital de Belloch. (...) ab acte rebut per Juan Claret, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Belloch. íd. 9 lls. 7 s. 9 d.

fol. 37 r. Aniversari de Mayals. Die Lune vigesimo sexto mensis februarii anno predicto. Lo vener. Mo. Bernat Ivars, pvre. Rector de Majals, fermà àpoca de 9 lls. Testes vener. Paulus Dalmau, comensalis, et Joannes Dauder, scriptor Dertuse.

Hospital de Arnes. Lo honor. Miquel Albiol de la pnt. ciutat de Tortosa com a procurador dels jurats de la vila de Arnes constituït ab acte rebut per Pere Peris, not. 18 lls. 15 s.

fol. 37 v. Aniversari de Arnes. íd. 15 lls.

Hospital de Pratdip. Lo vener. Mo. Martí Moyano, rector de la vila de Teviça, com a procurador dels jurats de la vila de Pratdip constituït ab acte rebut per lo vener. Mo. Pau Clua, rector y not. de dita vila, 18 lls. 15 s.

Aniversari de Pratdip. íd. 7 lls. 10 s.

fol. 38 r. Aniversari de Llaberia. íd. 9 lls.

Hospital de Arenys. Lo molt Rnt. Sor. Miquel Sortor, Ardiaca de Borriol, com a procurador dels jurats de la vila de Arenys constituït ab acte rebut per Gaspar Malet, not. 18 lls. 15 s. Testes vener. Paulus Dalmau, comensalis, et Bartholomeus Giner, pbr. Sedis Dertuse.

fol. 38 v. Aniversari de Arenys. íd. 9 s.

Hospital de Uldecona. (...) ab acte rebut per narsís Ballester, not. 18 lls. 15 s. Testes Joannes Dauder, scriptor, et Franciscus Bas, studens.

fol. 39 r. Aniversari de Uldecona. (...) ab acte rebut per Jaume Valldeperes, not. 22 lls. 10 s.

Espital de Ares. Die martis vigesimo septimo mensis februarii anno predicto. Lo vener. Mo. Francesch Celma com a procurador dels jurats de la vila de Ares constituït ab acte rebut per Miquel Barberà, not. 18 lls. 15 s. Testes Franciscus Minguilla, mercator, et Michael Terrer, d'Escatró.

Aniversari de Ares. íd. 15 lls. 13 s.

fol. 39 v. 1610. Die mercurii decimo quarto mensis Julii anno a nativitate MDCX.

Aniversari de Bot. Antoni Colomer, pagès de la vila de Bot, com aprocursor de Mo. Melchior Armengol, Rector y del clero de aquella vila constituït ab acte rebut per lo mateix Rector en lo dia de hair en dit nom fermà àpoca als Sor. Canonges Fivaller y Moliner, marmessors sobredits de 7 lls. 10 s. Testes Honofrius Cabrera et Hieronimus Verdejo, scriptores Dertuse.

Hospital de Bot. Lo dit Antoni Colomer com a procurador que és de Joan Mora y Antoni Amades, Jurats de la dita vila de Bot (...) 18 lls. 15 s.

fol. 40 r. Aniversari de Gandesa. Die veneris decimo sexto mensis Julii anno predicto MDCX^o. Lo vener. Gabriel Fortunyo, pvre. vicari de la vila de Gandesa com ha síndich y procurador del Rector y clero de la dita vila segons consta ab acte rebut per Mo. Miquel Font, not. 18 lls. Testes Michael Font, not. ville de Gandesa, dioc. dertusensis et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

Hospital de Gandesa. Lo dit Mo. gabriel Fortunyo com a procurador que és de Miquel Balp y Antoni Monpeó, jurats de la dita vila de Gandesa (...) 18 lls. 15 s.

fol. 40 v. Aniversari del Lledó. Die martis XX mensis Julii anni MDCX.

Lo magnífich Mossèn Joseph Thomàs, ciutadà de Tortosa, procurador de Mo. [...] Rector de la vila del Lledó, ab acte rebut per Mossèn Montserrat Montreal, not. de la vila de Crtes, 15 s. Testes Antonius Soldrà dormitorarius dicte Sedis, et Federicus Verges, civis Dertuse.

fol. 41 r. Hospital del Lledó. íd. 18 lls. 15 s.

Hospital de Cretes. (...) 37 lls. 10 s. Testes Franciscus Minguilla, mercator, et Joannes Paulus Oller, not., civis Tarracone, a civitate Dertuse oriundus.

fol. 40 v. Església Major de Morella. Die Jovis XXII mensis Julii anno predicto MDCX. Lo Rnt. mossèn Pere Despens y de Cubells, prevere beneficiat en la Iglesia major de la vila de Morella, un dels síndics de la estació de la dita vila juntament ab altres in solidum constituït segons de son sindicat y poder consta ab acte rebut per Mo. Joan Ulldemolins, prevere y not. 75 lls. Testes Petrus Rosselló, comensalis Sedis Dertuse, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

fol. 42 r. Aniversari de Cinchtorres. Die veneris XXIII mensis [...] anno predicto MDCX. Lo vener. Mo. Jaume Bru, prevere beneficiat en la Iglesia de Cinch Torres, síndich y procura-

dor del clero de aquella iglesia constituït ab acte rebut per Mo. Tomàs Joan Guardiola, notari. 46 lls. 19 s. Testes. Admodum Rdu. dominus Franciscus Gil, D.D., rector de Tiviça, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

fol.42 v. Hospital de Cinchtorres. (...) ab acte rebut per Mo. Agustí Sorolla, not. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Ortells. Die martis vigesimo septimo mensis Julii anno predicto MDCX. Lo vener. Mo. Pere Despens y de Cubells, prevere beneficiat en la Iglesia de Morella, procurador de Mo. Miquel Bonet, rector de Ortells, ab acte rebut per Mo. Joan Ulldemolins, not. 15 lls. Testes Joannes Josephus Dols, pbr. ville Morelle, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

fol. 43 r. Hospital de Calaceyt. Die veneris XXX mensis Julii anno predicto MDCX. Mo. Joan Aguas, Apothecari de la vila de Calaceyt com a procurador dels jurats y consell de aquella vila constituït ab acte rebut per Mo. Pere Amiguet, not. 18 lls. 15 s. Testes Franciscus Minguiilla, mercator, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

Aniversari de la Iglesia major de Morella. Die sabbati trigesimo primo mensis Julii anno predicto MDCX. Lo vener. Mo. Joan Joseph Dols, prevere beneficiat en la Iglesia major de la vila de Morella com a síndich y procurador que és del clero de la dita Iglesia constituït ab acte rebut per Mo. Jaume Lopez de Vidal, not. de Morella a vint y cinch dels corrents mes y any, 37 lls. 11 s. 2 d.

Aniversari de Sant Joan de Morella. íd. 15 lls. 13 s.

fol. 44 r. Aniversari de Sant Miquel de Morella. íd. 15 lls. 13 s. Testes magnificus Silverius Bernat, legum doctor, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

fol. 44 v. Aniversari del Forcall. Die sabbati septimo mensis Augusti anno predicto MDCX. Lo vener. Mo. Gabriel Rosselló, prevere beneficiat en la Iglesia del Forcall, síndich y procurador del rector y clero de la dita vila constituït ab acte rebut per Mo. Miquel Joan Franch, not. 15 lls. 13 s. Testes Hieronymus Verdejo, not. et Archangelus Guitart, scriptor Dertuse.

fol. 45 r. Aniversari de la Todolella.(...) com a procurador de Mo. Francesch Selma, rector de la Todolella, ab acte rebut per Mo. Miquel Joan Franch, not. 8 lls.

Hospital de la Salzadella. Lo vener. Mo. Jaume Boix, pvre. de la vila de la Salsadella com a procurador dels jurats de la dita vila constituït ab acte rebut per Mo. Joseph Sales, not. 18 lls. 15 s.

fol. 45 v. Hospital de Tírig. íd. 18 lls. 15 s.

Aniversari de la Salzadella. íd. 23 lls. 9 s. 6 d.

fol. 46 r. Aniversari de Corbera. Die lune VIII° mensis Augusti anno predicto MDCX. Lo vener. moss. Guillem Rius, prevere, Rector de la vila de Corbera, fermà àpoca (...) de 15 lls. Testes Vener. Matheus Miravall et Franciscus Llorens, beneficiati in dicta Sede Dertuse.

fol. 46 v. Aniversari de Cretes. Die Mercurii undecimo mensis Augusti anno a nativitate Domini MDCX. Lo Rnt. Licenciado Joan Monreal, prevere beneficiat en la Iglesia de Cretes, síndich y procurador del Rector y clero de dita Iglesia constituït ab acte rebut per Mo. Montserrat Montreal, not., a tres dels corrent mes y any fermà àpoca als dits Sors. marmessors de 15 lls. Testes Hieronymus Verdejo, not. et Honofrius Cabrera, scriptor Civitatis Dertuse.

Hospital de Lluçena. Die veneris decimo tertio mensis Augusti anno predicto MDCX. Lo vener. Mo. Jaume Fortuny, prevere de la vila de les Useres, procurador dels jurats de la vila de Lluçena constituït ab acte rebut per Mo. Martí Fortuny, not. 18 lls. 15 s.

fol. 47 r. Aniversari de Vilanova. Lo dit Mo. Jaume Fortuny com a procurador de Mo. Joan Miralles, Rector de la Iglesia del lloch de Vilanova, que representa lo clero de aquella constituït ab acte rebut per Mo. Joan Polo, notari de les Useres, 15 lls. 13 s.

Hospital de Vilanova. íd. 18 lls. 15 s.

fol. 47 v. Aniversari de Atzeneta. íd. 15 lls. 13 s.

Aniversari de Calaceyt. Lo vener. Mo. Gabriel Camarasa, prevere beneficiat en la seu procurador que és del clero de la Iglesia de Calaceyt constituït ab acte rebut per Mo. Pedro Amiguet, not. 15 lls.

fol. 48 r. Aniversari de Flix. Die veneris vigesimo mensis Augusti anno predicto MDCX^o. Lo molt Rnt. Sor. doctor Joseph Simó, Canonge de la pnt. Iglesia com a síndich y procurador del prior y clero de la Iglesia de la Vilà de Flix constituït ab acte rebut per Mo. Pere Pau Oriol, not. de dita vila, 18 lls. Testes Franciscus Menguilla et Michael Dionís Belli, mercatores Dertuse.

fol. 48 v. Hospital de Flix. íd. 18 lls. 15 s.

Estació de Almagora. Die Veneris vigesimo septimo mensis Augusti anno predicto. Lo Rnt. Mo. Jaume Fortuny, prevere beneficiat en la Iglesia de les Useres, síndich y procurador de la estació de Almagora constituït ab acte rebut per Mo. Miquel Canes, prevere y notari, 75 lls. Testes Rdus. Franciscus Arani, curatus sedis Dertuse, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

fol. 49 r. Aniversari de Lluçena. (...) ab acte rebut per Mo. Lluís Joan Salvador, notari, 31 lls. 6 s. 1 d. 31 lls.

fol. 49 v. Aniversari de Onda. (...) ab acte rebut per Mo. Hieronym Martí, not. 25 lls. 9 d.

Aniversari de Vilafranca. Lo magnífich Moss. Joseph Baptiste Chivelli, ciutadà honrat y notari de la pnt. Ciutat de Tortosa com a síndich y procurador del rector y clero de la Iglesia parrochial de Vilafranca del bisbat de Tortosa constituït ab acte rebut per Moss. Berthomeu Macip, not. 31 lls. 6 s. 1 d. Testes Franciscus Patus et Hieronymus Vandellòs, pbr. in sede dertuse beneficiati.

fol. 50 r. Hospital de Vilafranca. íd. 18 lls. 15 s., les quals de voluntat del dit Chivelli se donaren a Mo. Matheu Aulei, rector de la dita vila...

fol. 50 v. Hospital de la Figuera. Lo molt Rnt. Sor. Pere Vidal, canonge de la Seu de Tortosa, com a procurador dels jurats del lloch de la Figuera constituït ab acte rebut per Mo. Miquel Hom de Déu, vicari de dit lloch, 18 lls. 15 s.

Aniversari de Marçà. Die veneris tertio mensis septembris anno predicto. Lo Rnt. Moss. Miquel Rocamora, prevere, Rector de la Iglesia parrochial de Marçà, 39 lls. (...) y son per la dotació y perpetuació de un aniversari celebrador per la ànima del Sor. Bisbe Punter en la dita Iglesia a 6 de juliol, lo qual se ha de celebrar per lo rector de dita vila ab intervenció de cinch preveres a cada hu dels quals se ha de donar de charitat sis sous y al Rector set sous y mig per la charitat de la missa y a l'escolà nou diners y altres nou a la lluminària... Testes Vener. Petrus Rosselló, comensalis sedis, et Michael Vandellòs, agricola, vicinus ville de Gandesa, Dertusensis diocesis.

fol. 51 r. Aniversari de Carcia. Lo Rnt. moss. Francesch Patus, pvre. beneficiat en la Seu de Tortosa, síndich y procurador del Rector y clero de la Iglesia parrochial de la vila de Carcia constituït ab acte rebut per moss. Antich Pegueroles; not. 33 lls. Testes Petrus Paulus Giner et Archangelus Guitart, scriptor Dertuse.

fol. 51 v. Die Jovis nono mensis septembris anno predicto MDCX^o. Aniversari de Castellfort. Lo Rnt. Mo. Gaspar Galceran, Rector de la vila de Castellfort, bisbat de Tortosa, representant lo clero de dita vila, en dit nom fermà àpoca de 7 lls. 10 s. Testes Hieronymus Verdejo, notarius, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

fol. 52 r. Conducta del Advocat de Tarragona. Lo Magnífich mn. Andreu Rib[...] [doc]tor en Leys, com a procurador de Florentina Jaques, viuda del quondam [Ra]fel Jaques, doctor en Leys, ciutadà de Tarragona y hereua universal del dit son marit segons que de sa procura en la qual consta de la dita herència apar ab acte rebut per Mo. Pere Balle, not. de Tarragona a 27 de Agost passat en dit nom tenint bastant poder fermà àpoca als dits Sors. Marmessors de 10 lls. moneda barcelonesa rebudes de contants ... Y son per la última annada eo es del any que morí lo dit Sor. Bisbe Punter deguda al dit quondam Moss. Rafel Jaques de la conducta de les deu lliures que per salari de son advocat en Tarragona li tenia lo dit Sor. Bisbe. Testes honor. Franciscus Menguilla, mercator, et Archangelus Guitart, scriptor Civitatis dertuse.

Aniversari de Rossell. Lo Rnt. Mo. Joan Baptiste Pavia, Rector de Rossell y de la Cénia, representant lo clero de dita iglesia en dit nom fermà àpoca... de 15 lls. 13 s. Testes Archangelus Guitart et Onofrius Cabrera, scriptores Dertuse.

fol. 52 v. Die Veneris decimo mensis Septembris anno predicto. Aniversari del Mas roig. Lo molt Rnt. Sor. Pere Vidal, canonge de la seu de Tortosa, com a procurador de Mo. Pere Ferrer, Rector d'ela Iglesia del Mas roig, constituït ab acte firmat per ell mateix...fermà àpoca de 9 lls. Testes Archangelus Guitart, scriptor, et Hieronimus Verdejo, not. Dertuse.

Hospital del Mas roig. Pau Martí, pagés de la vila del Masroig com a procurador de Miquel Amades, jurat, y de Joan Cornader, mostassaf de la dita vila constituït ab acte rebut per Mo. Pere Ferrer, Rector y not. (...) fermà àpoca de 18 lls. 15 s.

fol. 53 r. Hospital del Forcall. Mo. Pere Sorribes, diaca de la vila del Forcall com a procurador dels jurats de aquella vila constituït ab acte rebut per Mo. Joan Franch, not. (...) fermà àpoca de 18 lls. 15 s.

Die mercurii decimo quarto mensis septembris anno a nativitate Domini MDCX. Aniversari de Calix. Lo Rnt. Mo. Miquel Forner, prevere y beneficiat de la Vila de Calix, síndich del clero de aquella Iglesia constituït ab acte rebut per Mo. Joan Prunyonosa, not. de la dita vila de Calix "...” fermà àpoca de 18 lls. 15 s. 7 d. Testes Hieronimus Verdejo, not, Dertuse, et Joannes Seguer, alumnus dni. Josephi Simó, Canonici Sedis Dertuse.

fol. 53 v. Die Veneris XVIII mensis Septembris anno predicto MDCX. Aniversari de Alfara. Lo Rnt. moss. Andreu Vilalbí, prevere, Rector de la Iglesia del lloch de Alfara firmà àpoca... de 15 lls. Testes Matheus Duran, studens, et Joannes Parent, comensalis Sedis Dertuse.

fol. 54 r. Hospital de Castellfort. Pau Galcerà, pagés de Tortosa, col[m a procurador] dels jurats lo any present de la vila de [Castellfort] constituït ab acte rebut per moss. Hieronimo Penarroja, not. 18 lls. 15 s. Testes vener. Paulus Fabres, diaconus dicte Sedis, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

Aniversari de Vistabella. Lo honor. y discret mo. Gabriel Vallés, not. síndich dels clero de la Iglesia de Vistabella, constituït ab acte rebut per mo. Baltasar Montserrat de Monferret, not. 18 lls. 3 s. 4 d. Testes vener. Paulus Fabres, diaconus, et Petrus Cros, beneficiatus Sedis Dertuse.

fol. 54 v. Hospital de Vistabella. (...) ab acte rebut per mo. Gabriel Rovira, not. 18 lls. 15 s.

Casa del officialat de Almagora. Lo molt Rnt. Señor Joan Sentís, Ardiaca y Canonge de la Seu de Lleyda, official y vicari general del señor bisbe de Tortosa don Pedro Manrique y procurador del dit señor bisbe constituït ab acte rebut per lo escrivà de sa cort continuat en lo dietari a vint del corrent en dit nom firmà àpoca als dits señors [marmessors] de 75 lls. moneda barcelonesa rebudes de contants, etc. y son en part [y a bon] compte de aquelles cent lliur[es que] lo dit señor bisbe en son testament llegà pera la obra de la casa del official de Almagora. Testes Antonius Soldrà, dormitorarius, et Joannes Serdà, causidicus Dertuse.

fol. 55 r. Die sabbati vigesimo quinto mensis septembris anno predicto MDCX°. Aniversari del Canar. Lo vener. mo. Miquel Reverter, prevere beneficiat en la Iglesia de Alcanar com a síndich que és del rector y clero de la dita vila de Alcanar, constituït ab acte rebut per mo. Baltasar Arinyo, not. 15 lls. Testes Petrus Giner et Onofrius Cabrera, scriptores Dertuse.

fol. 55 v. Die martis XXVIII mensis septembris anno predicto MDCX°. Hospital del Canar. Lo vener. mo. Joan Amella, prevere beneficiat de la Seu de Tortosa, procurador dels jurats de la vila de Alcanar, constituït ab acte rebut per mo. Antoni Forcadell, not. 18 lls. 15 s. Testes vener. Gabriel Sans, pbr., subdiaconus Sedis, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

Die martis VIII° mensis novembris anno predicto. Aniversari de Vilalba. Lo venr. moss. Christòfol Mestre, prevere beneficiat a la iglesia parrochial de la vila de Vilalba com a procurador de moss. Gabriel Tarragó, prevere, ecònomo de la Rectoria de dita vila, constituït ab acte rebut per moss. Gaspar Tarragó, not. 22 lls. 10 s. Testes vener. Petrus Franc[...] comensalis Sedis, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

fol. 56 r. Hospital de la Torre den Spanyol. Lo vener. mo. Pere Franch, prevere y comensal de la Seu de Tortosa, procurador dels jurats de la vila de la Torre den Spanyol constituït ab acte rebut per mo. Pau Bellver, 18 lls. 15 s. Testes vener. Christophorus Mestre, pbr. beneficiatus Ville de Vilalba, diocesis Dertusen., et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

fol. 56 v. Die mercurii X^o mensis novembris anno a nativitate Dni. MDCX^o. Aniversari de la Torre den Spanyol. [Lo honor.] y discret mo. Gabriel Vallés, [not. de] la pnt. ciutat de Tortosa, procu[rador] de mo. Joan Vidiella, rector de la parrochial del lloch de la Torre den Spanyol constituït ab acte rebut per mo. Joan Carim, habitant de la vila de Ascó, 15 lls. Testes Franciscus Vidella, agricola, vicinus loci de la Torre den Spanyol, habitator Dertuse, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

Die lune XXII° mensis novembris anno predicto. Aniversari de Azcó. Lo vener. moss. Matheu Miravall, prevere beneficiat de la seu de Tortosa, procurador de moss. Joan Rius, Rector de Azcó, constituït ab acte rebut per moss. Joan Carim, not. de Azcó, 10 lls. Testes Antonius Guitart, sutor, et Jacobus Domingo, Dertuse residents.

fol. 57 r. Die Jovis XXV mensis novembris anno a nativitate Domini MDCX^o. Aniversari del Portell. Lo Rnt. mo. Pere Pau Bono, rector del Portell, firmà àpoca de 10 lls. 8 s. 8 d. Testes vener. Matheu Bono, pbr. in sede Dertuse beneficiatus, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

fol. 57 v. Hospital del Portell. id. 18 lls. 15 s.

Aniversari de Capsanes. Lo Rnt. mo. Joan Farch, Rector de Capsanes, fermà àpoca de 6 lls.

fol. 58 r. Die sexto mensis [...] anno a nativitate Domini M[...] Aniversari de Pauls. Lo Rnt. Sor. Mo. Pere [...] Rector de Pauls, fermà àpoca de 10 lls. Testes Joannes Gil, studens, habitator Dertuse, et Hieronimus Verdejo, not. Dertuse.

Die sabbati XV° mensis Januarii anno a nativitate Domini MDCXI. Aniversari de Villores. Mossen Pere Sorribes, diaca, natural del lloch del Forcall, com a procurador de Mo. Joan Matalí, prevere, vicari de la Iglesia del lloch de Villores, y de Jaume Gargallo y Gaspar Messer, jurats protectors de aquella Iglesia, substituït per Mo. Miquel Mascarós, rector del Forcall, procurador constituït per dits vicari y jurats segons de sa substitució consta ab acte rebut per Mo. Miquel Prats, not. a VIII de octubre proppassat, y de la constitució de dit Mascarós consta ab acte rebut per Mo. Miquel Joan Franch, not. del Forcall a 26 de juliol passat, en dit nom fermà àpoca de 12 lls. 10 s. Testes Joannes Dauder [...] et Hieronimus Verdejo, not., Dertuse cives.

fol. 58 v. Die martis primo mensis Martii anno a nativitate Domini MDCXI. Aniversari de Chiva. Mo. Pere Sans, estudiant de la Vila de Trayguera, Dioc. de Tortosa, habitant en la pnt. Ciutat de Tortosa, síndic y procurador de Mo. Jaume Ferrer, prevere, vicari de la parrochial Iglesia del lloch de Chiva representant lo clero de aquella constituït ab acte rebut per Mo. Gaspar Sanchis, not. 7 lls. 6 s. Testes vener. Antonius Soldrà, dormitorarius Sedis, et discretus Hieronymus Verdejo, not. Dertuse.

fol. 59 r. Die veneris duodecimo m[...] anno a nativitate Domini M[...] Hospital de Mayals. Lo honor. Joan Montull, balle de la Vila de Mayals procurador dels juarats y concell de dita [Vila de] Mayals, constituït ab acte rebut per Bap[tista] Remon, prevere de la Seu de

Tortosa, 18 lls. 15 s. Testes magnificus Michael Dionisius Belli, civis, et Lucas Michael Jover, vicinus ville de Bathea, dertusen. dioc.

Die Jovis VII mensis Aprilis anno predicto MDCXI. Estació de Totosa. Los Rnts. moss. Joseph Guardia, comensal, y mo. Antoni Llaberia, beneficiat, dos dels síndichs lo pnt. any del clero de la estació de Tortosa, fermaren àpoca de 12 lls. 10 s. Testes vener. Laurentius Vandellòs, curatus, et magnificus Martinus Jordà, civis Dertuse.

fol. 59 v. Die veneris octavo mensis Aprilis anno predicto MDCXI. Confraria de Sant Antoni de Tortosa. [...] Ripoll, March Solà y Pere [...] pagesos, majordoms aquest any [de la] confraria de St. Antoni de la pnt. Ciutat, tenint comissió y poder de la dita Confraria per a rebre la cantitat davall escrita, firmaren àpoca de 6 lls. 5 s. Testes discretus Josephus Martí, not. et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

Confraria dels Sastres. Mestre Francesch Revull, síndich y procurador de la Confraria dels Sastres constituït ab acte rebut per Christòphol Gil de Villoro, not. en dit nom fermà àpoca de 6 lls. 5 s.

fol. 60 r. Confraria dels Çabaters. Mestre Macià Tost, çabater, síndich y procurador de la Confraria dels Çabaters constituït ab acte rebut per mo. Chritòphol Gil de Villoro, not. en dit nom fermà àpoca de 6 lls. 5 s.

fol. 60 v. Confraria de Santa Ma[ria] [...] Steve Caravi, síndich y procurador de la Confraria de Sancta Ma[ria] de la pnt. ciutat de Tortosa constituït ab acte rebut per mo. Pere Giner, not. en dit nom fermà àpoca de 6 lls. 5 s. Testes Onofrius Cabrera, scriptor, et Franciscus Canals, crosclator Dertuse.

Confraria de Sant Martí. Mestre Miquel Pinyana, calsatèr, síndich y procurador de la Confraria de Sant Martí de la pnt. Ciutat de Tortosa constituït ab acte rebut per mo. Pere Martí, not. 6 lls. 5 s. Testes Paulus Martorell, calligarius, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

fol. 61 r. Confraria de Sant Jaume. Jaume Solà, pagés, síndich y procurador de la Confraria de Sant Jaume de la pnt. Ciutat de Tortosa constituït ab acte rebut per mo. Gabriel Vallés, not. 6 lls. 5 s. Testes discretus Gabriel Vallés, not. et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

fol. 61 v. [...] Lluís Pino, síndich y procurador de la Confraria de Sta. Anna dels [...] constituït ab acte rebut per mo. Gabriel Vallés, not. 6 lls. 5 s. Testes Onofrius Cabrera, scriptor, et Paulus Fatsini, tornerius Dertuse.

Confraria de Sant Sebastià. Mestre Matheu Riba y Salvador Roncesvalles, síndichs y procuradors de la Confraria de Sant Sebastià de la pnt. Ciutat de Tortosa constituïts ab acte rebut per mo. Pere Giner, not. 6 lls. 5 s. Testes Onofrius Cabrera, scriptor, et Jacobus Vilanova, spardenyerius Dertuse.

fol. 62 r. Confraria de] Sant Al[loy dels] fer[rers] [6 lls. 5 s.] Testes Franciscus Menguilla, mercator, et Onofrius Cabrera, scriptor Dertuse.

Confraria de Sant Elm. Joseph Pinyana, mariner, síndich y procurador de la Confraria de Sant Elm dels mariners de la pnt. Ciutat de Tortosa constituït ab acte rebut per mo. Pere Martí, not. 6 lls. 5 s.

fol. 62 v. [...]

Confraria de Sta. Marta. Lo honor. Pere Teixidor, causídich, síndich y procurador de la Confraria de Santa Marta dels hostalers de la pnt. Ciutat de Tortosa constituït ab acte rebut per mo. Pere Martí, not. 6 lls. 5 s.

fol. 63 r. [...] Testes honors. Jacobus Arnau [...] magister et Petrus Martí, fusterius dicte civitatis Dertuse.

Confraria dels fusters. Mstre Jaume Arnau, obrer de vila de la pnt. Ciutat, síndich de la Confraria dels fusters de la pnt. Ciutat de Tortosa constituït ab acte rebut per lo discret mo. Antoni Bosch, not. 6 lls. 5 s. Testes Petrus Arnau et Josephus Colomer, textores lini dicte civitatis Dertuse.

fol. 63 v. [...] Testes vener. Petrus Rosselló, comensalis Sedis, et Franciscus Menguilla, mercator Dertuse.

Aniversari de Vilafamés. Mossen Baptiste Molmot, prevere, vicari perpetuo de Vilafamés, fermà àpoca de 11 lls. 17 s.

fol. 64 r. [...] Testes Franciscus Menguilla, mercator, et Archangelus Guitart, scriptor Dertuse.

Hospital de Çorita. Mo. Gaspar Guarch, apotecari, menor de dies, com a procurador dels jurats de la vila de Çorita, ab acte rebut per Sebastià de Calvera, fermà àpoca de 18 lls. 15 s. Testes Franciscus Menguilla, mercator, et Jacobus Torà, not. Dertuse.

fol. 64 v. [...] Testes honors. Franciscus Menguilla, mercator, et Jacobus Torà, not. Dertuse.

Die sabbati XXIII mensis et anni predictorum. Sant Aloy dels argenters. Mestre Joan Lleonart, major de dies, y mestre Baptiste Diez, argenters, majordoms lo any pnt. de la Confraria de Sant Aloy dels argenters, 6 lls. 5 s. Testes Petrus Grifolla, mercator ville Sancti Mathei, Dertusen. dioc., et Joannes Pons, argenterius, Dertuse residents.

fol. 65 r. [...]

Die dominico XX[...] [Hospital de Benifallet.] [Lo ho]nor. mn. Pere Moncada, be[neficiat a la Iglesia d]el lloch de Benifallet, y lo any [pnt. procurad]or dels jurats de dit lloch en dit nom fermà àpoca de 9 lls. Testes Ludovicus Abencomeia, filius Jacobi, caligarius loci de Tivenys, et Jacobus Martorel, studens Dertuse.

Die martis XXVI mensis septembris anno predicto. Aniversari de Benicarló. Mo. Antoni Alberich, diaca, beneficiat en la Iglesia de benicarló, syndich y procurador del clero de la dita Iglesia de Benicarló [...]

fol. 65 v. Aniversari de Cherta. Lo Rnt. mo. Jaume Revull, prevere, Rector d ela Iglesia de Cherta, represnetant lo clero de aquella fermà àpoca de 7 lls. Testes vener. Josephus Guardia, comensalis, et Antonius Llaberia, beneficiatus in dicta sede Dertuse.

Die mercurii XXVII mensis Aprilis anno predicto. Estació de Almaçora. Mo. Jaume Joan Fauró, beneficiat en la Iglesia de les Useres com a síndich del clero de la estació de Almaçora substituït per moss. Joan Fortuny, pvre. beneficiat en la mateixa iglesia síndich de la dita [...]

El quadern de les èpoques fermades pels beneficiaris del gran llegat del bisbe Punter –parròquies, estacions dels oficialats de Tortosa, Morella i Almassora, hospitals i confraries– és tributari al testament del prelat, que ha estudiat Joan Hilari Muñoz.² Complementa els tres documents esmentats un altre document aparegut recentment a l'Arxiu Històric Diocesà. És la "Memòria dels llegats del Sr. Bisbe Punter", altre quadern de quatre folis manuscrits que duu en l'encapçalament aquesta nota: "Publicat son testament a 14 de Mars de 1600 que tenia llicència per a testar de 16 mil y nou centes lliures".

fol. 1 r.

Los bens patrimonials son los continuats en lo avantari rebut per Mo. Chivelli a dos de octubre [1609, *tittla*]1589.

La llicència de testar es de setze mil nou centes lliures.

Marmesors dos Canonges nomenadors per lo Capítoll ab salari de vint lliures a cada hu y orde que lo ministeri sia regulat al vot y parer del Capítoll.

La sepultura y gastos de funeraries se deya a parer del Capítoll.

Tots los sacerdots seculars y regulars en lo dia del obit que selebraren per lo difunt tres reals per cada missa selebrada aquell dia.

Lo dia del obit se dona a mingar a tots los pobres arbitre del Capítoll.

Vestir dotze pobres a parer del Capítoll.

A lespital de Sta. Creu mil lliures. - 1000 lls.

Al mateix spital lo llit en que mori de camp ab cortinatge cobre llit y davant llit de drap vert ab tres matalaps dos lansolls dos flacades y coixins ab ses coixineres. - 50 lls.

fol. 1 v.

A les quatre Comensalies curades en agriment vuyt centes lliures del censal que respon don Pedro. - 800 lls.

Item als monestirs del Carme y de Jesús y al de St. Francesch y St. Blay los censals restants de son patrimoni que li paregue eren mil y quatre centes lliures per yguals parts en propietats y porates. - 1400.

Item a cada un dels bacins que acapten en la ciutat un ducat.

2. Joan Hilari Muñoz i Sebastià, El testament del bisbe Gaspar Punter, dins "Actes de la XL Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos", Morella, 2000, vol. I, pp. 139-153.

A les confraries dels fusters, y a St. Pere, de St. Elm, del temple, del corpus, de Sta. Creu, de St. Martí, de St. Sabastia, de la Sta. Trinitat, de Sta. Magdalena, de St. Antoni, de St. Jaume, de St. Miquel, a la de St. Aloy dels argenters, y a la de St. Aloy dels ferres, de Sta. Barbera, de Sta. Lucia, de St. Hieroni, de Sta. Marta, y a la confraria de Sta. Aanna, a quiscuna de aquelles sinquanta lliures per a pobres de dites confraries que son 21 una a raó de 50 lls. son 150 lls.

Item a quiscun dels spitals del bisbat vint y sinch lliures exceptat que lega al de Morella cent lliures. - 100. 2500 lls.

Al de Cabanes sinquanta lliures. - 50.

Al de Castello de la plana sinquanta lliures - 50.

fol. 2 r.

Al de Vilareal coranta lliures. - 40.

Al de Nulles coranta lliures. - 40.

Al de Orta cinquanta lliures. - 50.

Al de Cheretes cinquanta lliures. - 50.

A la Seu de Tortosa pera dotacio de dos anniversaris perpetuos doble cantitat del mes pingue an fundat en dita sglesia.

Item doble cantitat del anniversari major ques trobara fundat deixa pera un anniversari en cada parrochial del present bisbat.

Item a la hermita de nra Sa. de Balma en lo terme de Sorita fundada cinquanta lliures. - 50 lls.

Item a la sglesia major de Morella la tapiceria de Fr. Amich.

Item pera ornar lo capitol la tapiceria de Pau Jorda.

Item per al stiu los tafatans comprats de la viuda de Mo. Pau Jorda pera dit capitol.

Item pera obrar la casa del officialat de Almasora cent lliures. - 100 lls.

Item a les 4 stracions de Tortosa a cada una delles cent lliures. - 400 lls.

Item a la sglesia de St. Miquel de Morella los guardamacils dorats nou peçes pera ornato de dita sglesia.

Item a la mateixa sglesia de St. Miquel cent lliures. dich 100 lls. - 100 lls.

fol. 2 v.

Item ques funde la dobla de la Semmana Sta. y pera la octava del corpus.

Item als jurats de Morella vuit centes liures pera que se celebren misses en Valivana, la Balma, Castellfort y Salvatoria diumenges. - 800 lls.

Item a Francesch Punter lo moble, plata y alajes trobades en casa, exceptat lo diner contat.

Item a don Blay Berga les dos fonts de plata. - 150.

Item a mr. Joseph Simo y a mr. Cervera tota la libreria.

Item a Berthomeu Pol pagés la casa del Toscar y llits. - 200.

En los demes bens etc. institueix hereu a nre. Sr. Deu y a la sua anima y per ells a la cathedral de Tortosa y si restaran bens bastants ques faça un retaule en la capella major en lo modo que aparra al capitol y un cap de plata fins a la sintura de nra. Sra. y un altre cap de plata fins a la sintura de St. Agustí, aquest es lo meu etc. a 8 de mars 1600 y apres publicat a catorse del mateix.

Fonts i Bibliografia

Fonts

Arxiu Històric Diocesà de Tortosa
Caixa Bisbe Punter.

1. Llegat del Bisbe Gaspar Punter al bisbat de Tortosa. Any 1601.
2. Memòria dels llegats del Sr. Bisbe Punter. Any 1600.

Bibliografia sobre el Bisbe Punter

- ALANYÀ I ROIG, Josep (2001), *El Seminari Diocesà de Tortosa*, Impremta Altés, s.l., Hospitalet de Llobregat.
- BAYERRI, Enrique (1960), *Historia de Tortosa y su comarca*, vol. VIII, Impremta de Alguero y Baiges, Tortosa.
- CLARÀ, Josep i ALÀRCIA, Miquel Àngel (1988), *La reixa de l'Altar Major de la Catedral de Tortosa*, dins "D'Art", 14, pp. 181-192.
- MATAMOROS, Josep (1932), *La Catedral de Tortosa. Trabajos monográficos acerca de su construcción y de su contenido artístico*, Editorial Católica, Tortosa.
- MIRAVALL, Ramon, *Corpus Epigràfic Dertosense*, Departament de Cultura Generalitat de Catalunya, Barcelona, 2003.
- MIRAVALL, Ramon (1986), *Necròpolis, sepultures i inhumacions a Tortosa*, Dertosa, Tortosa.
- MUÑOZ I SEBASTIÀ, Joan-Hilari (2000), *El testament del Bisbe Gaspar Punter*, dins "Actes de la XL Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Morella", Diputació de Castelló, Castelló de la Plana, vol. I, pp. 139-153.
- MUÑOZ I SEBASTIÀ, Joan-Hilari (1997), *Notes biogràfiques de Gaspar Punter i Barreda, bisbe de Tortosa (1540-1600)*, dins "Nous Col·loquis", I (1997), Centre d'Estudis Francesc Martorell, Tortosa, pp. 55-77.
- MUÑOZ I SEBASTIÀ, Joan-Hilari, *El bisbe Gaspar Punter, promotor de les arts a la Catedral de Tortosa*. En premsa.
- O'CALLAGHAN, Ramón (1888), *Anales de Tortosa*, vol. III, Impremta Católica de Gabriel Llasat, Tortosa.
- O'CALLAGHAN, Ramón (1896), *Episcopologio de la Santa Iglesia de Tortosa*, Impremta Católica de Gabriel Llasat, Tortosa.
- QUEROL, Enric (1999), *Tortosa, república literària (1475-1800)*, Consell Comarcal del Baix Ebre, Tortosa, pp. 153-156.
- SEGURA BARREDA, José (1868), *Morella y sus aldeas*, Impremta de F. Javier Soto, Morella.